

Jaarstukken

2017

INHOUD

	pagina
Bestuursverslag	3-8
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2017	9
Staat van baten en lasten 2017	10-11
Toelichting op de jaarrekening	13-34
Overige gegevens	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	35-37
Bijlagen	
Staat van activa 2017	38
Provinciale subsidieverantwoording 2017	39-40

Bestuursverslag

Voorwoord

Stichting Bibliotheekservice Fryslân (BSF) heeft in 2017 het strategisch kader voor de beleidsperiode 2017 - 2020 vastgesteld. Hierin trekken we op hoofdlijnen eerdere strategische keuzes door. De ambitie is om ook in de toekomst een stevige, provinciale ondersteuningsinstelling te zijn, die zich in eerste instantie richt op de vijf bibliotheekorganisaties in Friesland en daarnaast ook ondersteunende facilitaire diensten aanbiedt aan culturele instellingen en welzijnsorganisaties.

De organisatiedoelen die we hierbij hebben vastgesteld zijn:

- BSF is de partner van de bibliotheken in de Provincie Fryslân om gezamenlijk de participatie van de Friese Burgers te bevorderen;
- BSF is het kennis- en innovatiecentrum op basis van 4 programmalijnen uit de landelijk vastgestelde innovatieagenda Jeugd en Onderwijs, Participatie en zelfredzaamheid, persoonlijke ontwikkeling en doorontwikkeling klassieke bibliotheek, aangevuld met het domein Tweektaligheid;
- BSF is het shared service centrum in Friesland voor bibliotheken en instellingen op het gebied van welzijn, educatie en cultuur;
- BSF initieert, innoveert, adviseert en faciliteert bibliotheken op de bovengenoemde thema's en levert aan bibliotheken en andere maatschappelijke instellingen ondersteunende diensten zoals ICT, P&O en administratieve dienstverlening.

Zoals vastgesteld wordt samenwerking met en dienstverlening aan de bibliotheken gecontinueerd en daar waar mogelijk verbeterd, de dienstverlening aan recent geworven klanten/relaties is deels nog uitgebreid en er zijn weer nieuwe klanten bij gekomen.

Mede dankzij een bedrijfsvoering dat we als "sober doch humaan" kunnen omschrijven is het ons gelukt om na een aantal jaren van stevige terughoudendheid weer te kunnen vaststellen dat Bibliotheekservice Fryslân er in financieel opzicht gezond voorstaat.

Bibliotheekwet

In het productverslag van 2015 meldden we dat per 1 januari 2015 de nieuwe Bibliotheekwet van kracht is. De Bibliotheekwet regelt op hoofdlijnen op welke wijze de drie overheidslagen verantwoordelijk zijn voor het in stand houden van een volwaardige bibliotheekvoorziening. De digitalisering van de openbare bibliotheek wordt vooral op landelijk niveau geregeld. Duidelijk is dat voor structurele financiering daarvan de Rijksoverheid belast is. De Provincie als tweede overheidslaag is vooral belast met een viertal programma's:

- Netwerkondersteuning
- Meewerken aan collectiebeleid
- Innovatie
- Interbibliothecair leenverkeer

Naast deze vier in de wet genoemde taken kan de Provincie aanvullende opdrachten aan de POI (Provinciale Ondersteunings Instelling) meegeven. In Friesland betreft dit bijvoorbeeld ondersteunen van Friese taal en cultuur.

Producten

De producten van BSF passen binnen de doelstellingen van de beleidsnota Grinzen Oer van de provincie Fryslân en in het bijzonder binnen de beleidslijn Mienskip voor het onderdeel Bibliotheken. Voor de uitvoering van deze producten ontvangt BSF provinciale subsidie. Daarnaast passen de gesubsidieerde producten binnen de taakvelden die zijn geformuleerd in de bibliotheekwet.

Taken:

- Ondersteunen basisbibliotheken bij het op peil houden van het voorzieningenniveau;
- Ondersteunen basisbibliotheken met uitvoerende taken met een bovenlokaal karakter: organiseren onderling leenverkeer en afstemmen collectiebeleid met de basisbibliotheken en landelijke collecties, stimuleren Friese literatuur in lokale collecties;
- Bijeenbrengen landelijke en lokale initiatieven bij ontwikkeling en invoering nieuwe en innovatieve concepten;
- Ondersteunen extra facultatieve taken: (lokaal) implementeren van landelijke ontwikkelingen rond leesbevordering, informatievaardigheden & mediawijsheid en brengen lokale initiatieven onder de aandacht van landelijke instellingen;
- Zorgen voor goede lokale uitwerking van centrale aanpak rond komst digitale bibliotheek: implementeren landelijk ontwikkelde digitale diensten bij lokale bibliotheken;
- Stimuleren functioneren en versterken netwerk en samenwerkingsverbanden voor verbeteren efficiency en kwaliteit.

Overig

De taken op het gebied van Administratie, Kantoorautomatisering, Vormgeving en Mediaverwerking worden vanaf 2015 volledig doorberekend aan bibliotheken. Op contractbasis worden deze diensten ook geleverd aan een steeds breder wordende groep organisaties uit Welzijn, Cultuur, Kunsteducatie en Onderwijs. Eind 2017 besprak de bestuurder en de voorzitter van de Raad van Toezicht de voortgang van de BSF met de provincie. Dit gesprek verliep in een open en prettige atmosfeer.

Liquiditeit / Werkkapitaal

De liquiditeit heeft zich in 2017 als gevolg van het positieve exploitatiesaldo en een lagere besteding op groot onderhoud gunstiger ontwikkeld dan begroot. Bij de begroting werd uitgegaan van een achteruitgang van € 71.200, terwijl het saldo in de praktijk minimaal gedaald is.

Het werkkapitaal is ultimo 2017 € 36.800 gedaald ten opzichte van ultimo 2016, met name als gevolg van:
- een hogere stand onderhanden werk niet-subsidie projecten (€ 42.200) en
- een hogere stand nog niet opgenomen verlofuren (€ 34.300).

In 2017 is een bedrag van € 45.030 overbesteed op de toegekende boekjaarsubsidie die beschikbaar was voor de subsidiabele taken. Dit heeft grotendeels incidentele achtergronden als oorzaak. Dit bedrag is voor zover mogelijk onttrokken aan de Reserve Provinciaal Beleid.

In 2018 is een overschrijding begroot van € 94.100 voor subsidiabele taken wat ten laste van het van het saldo werkkapitaal/liquiditeit zal gaan.

Financiële stand van zaken

Al deze ontwikkelingen, tezamen met de uitvoering van de reguliere taken, heeft geleid tot een positief resultaat over het jaar 2017 van € 57.113 waar een nagenoeg budgetneutraal resultaat (voor onttrekking/dotatie aan reserves) was begroot.

Het resultaat 2017 wordt volledig veroorzaakt door resultaat op externe dienstverlening, in combinatie met een overbesteding op de provinciale subsidie.

Toegekend is een boekjaarsubsidie van € 3.062.200, besteed aan subsidiabele producten is € 3.107.230; per saldo een overbesteding van € 45.030 dat voor een bedrag van € 18.859 verwerkt is als een onttrekking aan de Reserve Provinciaal Beleid. Het restant is ten laste van de Algemene Reserve gebracht. Op de niet-subsidie producten/projecten is derhalve een positief resultaat geboekt van € 102.144.

Overige opvallende elementen in het exploitatieresultaat 2017:

- Opbrengst dienstverlening € 401.503 hoger dan begroot als gevolg van dienstverlening aan nieuwe partners en uitbreiding bij bestaande partners, opbrengsten zijn ook € 268.253 hoger dan in 2016.
- Projectopbrengsten zijn € 71.375 lager dan begroot, en zijn ook € 219.460 lager dan in 2016.

Eigen vermogen

De provincie stelt in de algemene subsidievoorwaarden 2013 eisen aan zowel de dotatie aan als de hoogte van de bestemmingsreserve gerelateerd aan de subsidiabele producten.

De subsidievoorwaarden stellen dat de maximale bestemmingsreserve 25% van de boekjaarsubsidie mag zijn en de maximale dotatie aan de bestemmingsreserve 10% van de boekjaarsubsidie. Uitgaand van de Reserve Provinciaal Beleid, die in 2014 specifiek hiervoor gevormd is, voldoet BSF ultimo 2017 aan deze voorwaarden.

In verband met de niet begrote onttrekking van de mobiliteitsreserve, wordt bij de winstbestemming 2017 een dotatie aan de Mobiliteitsreserve voorgesteld. Gehanteerd uitgangspunt hierbij is een gewenst niveau van +/- 3% van de directe formatiekosten.

Een analyse van het verschil tussen de realisatie 2017 per productgroep en de productbegroting 2017 zoals ingediend bij de provincie geeft het volgende beeld:

• Netwerkstructuur	€	39.498
• Facilitaire taken	€	39.786
• Kennis borgen en delen	€	-48.754
• Productontwikkeling en projecten	€	-75.560
• Niet-Subsidie producten en diensten	€	102.144
• Begrote onttrekking reserve 2017	€	45.090
• Begroot positief resultaat 2017	€	-44.964
Totaal verschil ten opzichte van de productbegroting 2017	€	<u>57.240</u>

VERGELIJKENDE KENGETALLEN

Bibliotheekservice Fryslân

A. SOLVABILITEIT

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de organisatie in staat is op lange termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitspositie geeft de situatie weer per einde boekjaar, en is dus een momentopname.

	2017	2016	2015	2014
Verhouding eigen vermogen / totaal vermogen	0,42	0,41	0,39	0,42
Verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen	0,73	0,70	0,64	0,71
Verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen	0,58	0,59	0,61	0,58

B. LIQUIDITEIT

De liquiditeit geeft de mate aan waarin de organisatie in staat is op korte termijn aan haar verplichtingen te voldoen. De liquiditeitspositie geeft de situatie weer per einde boekjaar, en is dus een momentopname.

Het kengetal wordt bepaald door de verhouding tussen de kortlopende vorderingen en -schulden.

	2017	2016	2015	2014
Current ratio	1,11	1,16	1,09	0,72
Netto werkkapitaal	€ 112.328	€ 149.147	€ 66.879	€ 198.432-

C. OMZET EN RENTABILITEIT

De rentabiliteit geeft het rendement aan dat de organisatie in het boekjaar heeft behaald.

	2017	2016	2015	2014
Winst-marge (Winst / Totale omzet)	1,2%	3,0%	-2,0%	2,4%
Rentabiliteit totaal vermogen (Winst / Totaal verm.)	2,3%	5,9%	-4,3%	4,6%

D. PERSONEEL

	2017	2016	2015	2014
Aantal fte's obv urenregistratie	48,71	46,06	46,11	45,06
Omzet per 1 fte medewerker	€ 97.501	€ 101.190	€ 97.677	€ 93.522
Omzet per 1 fte medewerker (excl. prov. subsidie)	€ 34.121	€ 35.025	€ 31.874	€ 27.729
Personeelskosten per 1 fte medewerker *	€ 59.013	€ 56.952	€ 53.654	€ 53.144
Personeelskosten per € 100,-- omzet *	€ 60,53	€ 56,28	€ 54,93	€ 56,83

* Personeelskosten gecorrigeerd voor bijzondere en/of incidentele posten

Raad van Toezicht

Samenstelling

De raad van toezicht onderschrijft de negen principes van de Governance Code Cultuur en het naleven hiervan ligt vastgelegd in het reglement raad van toezicht. □

Bij de feitelijke start van de raad per 1 januari 2012 is gekozen voor een brede samenstelling met zeven leden, waarvan één lid door overlijden in 2015 is weggevallen. De leden zijn na een openbare procedure benoemd, waarbij de voorzitter de procedure heeft begeleid nadat hij daarvoor was aangezocht door het voormalige bestuur. □

Uit eerdere zelfevaluaties is gebleken dat er voldoende ruimte wordt ervaren voor eigen inbreng, gelijkwaardigheid en evenwicht binnen de raad. Afhankelijk van het onderwerp kunnen de leden hun expertise voldoende inbrengen en heeft het lidmaatschap meerwaarde voor de organisatie. Daarnaast heeft de raad uitgesproken behoefte te hebben aan het jaarlijks afleggen van een werkbezoek en het verwerven van kennis via deelname aan werkconferenties. In 2017 is aan deze wens geen invulling gegeven. De geplande septembervergadering van de raad en het werkbezoek bij het Fries Sociaal Planbureau is op het laatste moment niet doorgegaan.

De vermelde gegevens zijn achtereenvolgens: naam, bestuursfunctie, benoeming en jaar van herbenoeming/afstreden:

Theunis Piersma	Voorzitter	12-7-2011	2019
Sjoerd Kremer	Vicevoorzitter	1-1-2012	2018
Jan Lolke Dijkstra	Lid	1-1-2012	2020
Irene Rensen	Lid	1-1-2012	2020
Jan van Rijs	Lid	1-1-2012	2019
Magriet van der Werff	Lid	1-1-2012	2018

In de raad zijn in ieder geval de volgende deskundigheden vertegenwoordigd: bestuurlijke, financiële, juridische, bibliotheekervaring en ondernemerschap.

In 2017 zijn er geen wisselingen geweest in de samenstelling van de raad. Voor geen van de leden liep de zittingstermijn af. Leden van de raad zijn maximaal eenmaal herbenoembaar, hetgeen neerkomt op een maximale zittingstermijn van acht jaar. Bij het vaststellen van het rooster van aftreden is afgesproken, teneinde een collectief vertrek van de leden van de RvT te voorkomen, niet eenieder de volledige termijn(en) te laten afmaken.

Activiteiten

De raad van toezicht kwam in 2017 vijf keer bij elkaar. De directeur-bestuurder was aanwezig bij alle vergaderingen van de raad. De raad gaf goedkeuring aan de besluiten van de directeur-bestuurder over ondermeer de jaarrekening, het accountantsverslag en de begroting. De raad volgde ook in 2017 de liquiditeitspositie van de BSF nauwgezet en constateert met genoegen dat deze verder is gestabiliseerd door een positief jaarresultaat op de bedrijfsvoering over 2017. Door middel van kwartaalrapportages wordt de raad tussentijds op de hoogte gehouden van de financiële ontwikkelingen van de BSF.

Activiteiten - Vervolg

Verder kwamen tijdens de reguliere vergaderingen onder meer aan de orde: het Strategisch Plan BSF 2017-2020, de samenwerking met WELLZO, andere vormen van cultureel ondernemerschap, de marktontwikkelingen binnen de provincie, en de noordelijke samenwerking tussen de BSF, de beide verwante organisaties in Groningen en Drenthe en de Rijnbrinkgroep van Gelderland en Overijssel. In 2016 is besloten geen vergaande samenwerkingsarrangementen aan te gaan binnen een noordelijke context.

De raad van toezicht heeft in 2017 tweemaal overleg gevoerd met de ondernemingsraad. Het eerste overleg was naar begin 2017 doorgeschoven omdat de nieuwe samenstelling van de ondernemingsraad meer voorbereidingstijd vroeg. Het tweede overleg vond weer op het gebruikelijke tijdstip in november plaats. Onderwerpen van gesprek waren een terugblik, de ontwikkelingen bij de BSF, de relatie met de bestuurder en die met de portefeuillehouder binnen de raad van toezicht.

De voorzitter van de raad heeft vijfmaal overleg gevoerd met de directeur-bestuurder. Het gebruikelijke overleg met de gedeputeerde, waarbij vanuit Bibliotheekservice Fryslân de directeur-bestuurder en de voorzitter van de Raad van Toezicht aanwezig zijn, is doorgeschoven naar begin 2018.

Werkgeversrol voor de directeur-bestuurder

De raad van toezicht vervult de werkgeversrol voor de directeur-bestuurder. In 2016 hebben de voorzitter en de vicevoorzitter een beoordelingsgesprek met de directeur-bestuurder gevoerd. De raad heeft ingestemd met de conclusies van het positieve beoordelingsgesprek en is akkoord gegaan met een op enige benchmark onder collega's gebaseerde nieuwe inschaling per 1 mei 2016. In 2017 heeft er geen beoordelingsgesprek met de directeur-bestuurder plaatsgevonden.

Waardering

De raad van toezicht spreekt zijn waardering uit voor de aanpak en inzet van de directeur-bestuurder, de houding en inzet van de ondernemingsraad en de medewerkers van de BSF en het voortvarend oppakken van nieuwe taken in het kader van cultureel ondernemerschap.

drs. Theunis R. Piersma
Voorzitter raad van toezicht BSF

Leeuwarden, 17 mei 2018

Jacques F. Malschaert
directeur-bestuurder

BALANS PER 31 DECEMBER 2017*Bibliotheekservice Fryslân**na resultaatbestemming*

ACTIVA	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
1. Materiële vaste activa		
Gebouwen/terreinen	€ 1.159.510	€ 1.157.632
Machines/installaties	€ 53.173	€ 69.014
Overige bedrijfsmiddelen	€ 115.267	€ 60.980
Totaal materiële vaste activa	€ 1.327.951	€ 1.287.626
2. Vlottende activa		
2a. Voorraden	€ 3.659	€ 4.658
2b. Debiteuren	€ 351.926	€ 333.248
2c. Overige vorderingen	€ 82.572	€ 57.958
2d. Liquide middelen	€ 678.287	€ 680.911
Totaal vlottende activa	€ 1.116.444	€ 1.076.775
Totaal activa	€ 2.444.395	€ 2.364.401

PASSIVA	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
3. Eigen vermogen		
3a. Stichtingskapitaal	€ 45	€ 45
3b. Algemene Reserve	€ 850.072	€ 758.911
3c. Bestemmingsreserves	€ 181.314	€ 215.363
Totaal eigen vermogen	€ 1.031.431	€ 974.319
4. Voorzieningen	€ 170.424	€ 164.423
5. Langlopende schulden	€ 238.424	€ 298.030
6. Kortlopende schulden		
6a. Crediteuren	€ 361.047	€ 348.670
6b. Overige schulden	€ 643.069	€ 578.959
Totaal kortlopende schulden	€ 1.004.116	€ 927.629
Totaal passiva	€ 2.444.395	€ 2.364.401

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Bibliotheekservice Fryslân

	Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Jaarrekening 2016
BATEN			
7. Provinciale subsidie	€ 3.062.200	€ 3.062.200	€ 3.022.500
8. Opbrengst dienstverlening	€ 1.520.096	€ 1.118.593	€ 1.251.843
9. Opbrengst projecten	€ 141.896	€ 213.271	€ 361.356
10. Overige provinciale subsidies	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Totaal baten	€ 4.749.192	€ 4.419.064	€ 4.660.699
LASTEN			
11. Personeelskosten	€ 2.954.995	€ 2.664.677	€ 2.673.628
12. Automatiseringskosten	€ 469.964	€ 490.098	€ 442.375
13. Kosten kennis en innovatie	€ 360.179	€ 255.323	€ 201.671
14. Huisvestingskosten	€ 151.676	€ 163.895	€ 165.629
15. Kosten collectie en media	€ 100.078	€ 109.375	€ 103.919
16. Projectkosten	€ 333.102	€ 427.909	€ 639.322
17. Afschrijvingen	€ 54.207	€ 75.428	€ 57.601
18. Bestuur- en organisatiekosten	€ 89.094	€ 75.300	€ 90.072
19. Transportkosten	€ 61.052	€ 61.000	€ 55.526
20. Bureaukosten	€ 62.830	€ 51.155	€ 46.400
21. Administratiekosten	€ 40.747	€ 32.600	€ 30.651
Totaal lasten	€ 4.677.922	€ 4.406.760	€ 4.506.794
	€ 71.270	€ 12.304	€ 153.905
22. Rentebaten	€ 773	€ 2.500	€ 2.823
23. Rentelasten	€ -14.930	€ -14.930	€ -17.577
Resultaat voor belastingen	€ 57.113	€ -126	€ 139.151

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017*Bibliotheekservice Fryslân*

	Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Jaarrekening 2016
Resultaatbestemming			
<u>Onttrekking reserves</u>			
Algemene reserve	€ 26.171	€ -	€ -
Reserve Productontwikkeling	€ 20.189	€ -	€ 24.737
Reserve Mobiliteit	€ 30.000	€ -	€ 31.236
Reserve Provinciaal Beleid	€ 18.859	€ 45.090	€ -
	€ 95.219	€ 45.090	€ 55.972
<u>Toevoeging reserves</u>			
Algemene reserve	€ 117.332	€ 44.964	€ 136.264
Reserve Mobiliteit	€ 35.000	€ -	€ 40.000
Reserve Provinciaal Beleid	€ -	€ -	€ 18.859
	€ 152.332	€ 44.964	€ 195.123
Totaal resultaatbestemming	€ 57.113	€ -126	€ 139.151

KASTROOMOVERZICHT 2017*Bibliotheekservice Fryslân*

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kasstroombegroting		
Bedrijfsresultaat	€ 71.270	€ 153.905
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	€ 54.207	€ 57.601
Mutatie Voorzieningen	€ 6.001	€ -19.006
Mutaties werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	€ -45.342	€ -4.105
Mutatie voorraden	€ 998	€ 34.642
Mutatie kortlopende schulden	<u>€ 37.997</u>	<u>€ 154.983</u>
	<u>€ -6.347</u>	<u>€ 185.520</u>
	€ 125.131	€ 378.020
Ontvangen interest	€ 2.823	€ 4.656
Betaalde interest	<u>€ -15.879</u>	<u>€ -18.526</u>
	<u>€ -13.056</u>	<u>€ -13.870</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ 112.075	€ 364.150
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa	<u>€ -55.093</u>	<u>€ -22.363</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	€ -55.093	€ -22.363
Financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	<u>€ -59.606</u>	<u>€ -59.606</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	€ -59.606	€ -59.606
Toename/afname geldmiddelen	<u>€ -2.624</u>	<u>€ 282.181</u>
Saldo liquide middelen 1 januari	€ 680.911	€ 398.730
Saldo liquide middelen 31 december	<u>€ 678.287</u>	<u>€ 680.911</u>
Mutatie liquide middelen	€ -2.624	€ 282.181

Algemeen**Voornaamste activiteiten**

Stichting Bibliotheekservice Fryslân is opgericht op 16 maart 1961 en is statutair gevestigd te Leeuwarden. De stichting heeft ten doel het ondersteunen van de bibliotheken in Fryslân bij beleidsontwikkeling; het verrichten van facilitaire diensten en het aanbieden van producten aan de bibliotheken in Fryslân, alsmede natuurlijke partnerorganisaties van bibliotheken als (sociaal)culturele instellingen, onderwijs, overheden en welzijnsorganisaties; het entameren van vernieuwingsprojecten ten behoeve van de bibliotheken in Fryslân; het bevorderen van de relatie tussen het bibliotheekwerk in Fryslân en het landelijk bibliotheekwerk; en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, richtlijn 640 "Organisatie zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Continuïteit

De jaarrekening 2017 is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijkende cijfers staat van baten en lasten

Voor het boekjaar 2017 wordt gerapporteerd op basis van een gewijzigde rubricering van de kostenposten zoals ook gehanteerd ten behoeve van de begroting 2017. Om vergelijking met het voorgaande jaar 2016 mogelijk te maken is de staat van baten en lasten over 2016 op een zelfde wijze geherrubriceerd.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling**Algemeen**

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd indien de rechtspersoon beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Indien sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Materiële vaste activa (vervolg)

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage van de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. De toegepaste afschrijvingspercentages worden genoemd bij de toelichting op de balanspost.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen. Periodiek groot onderhoud wordt verwerkt via een voorziening voor groot onderhoud.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Onderhanden projecten

In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project en andere externe kosten die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), begrepen.

De toerekening van opbrengsten en kosten op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode) per balansdatum. Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als activa verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten als last verwerkt.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

Stichtingskapitaal

Het ingebrachte beginkapitaal bij oprichting van de stichting.

Algemene reserve

Reserve waarin het resultaat na resultaatbestemming wordt gemuteerd. Het betreft in beginsel een vrije reserve, eventuele beperkingen kunnen zijn opgelegd door de subsidieverstrekker in de subsidievoorwaarden. Hiertoe wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserve

Reserve waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven door het bestuur van de stichting. Dotaties aan en onttrekkingen ten laste van deze reserves vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. De beperkte doelstelling van de reserve wordt uiteengezet in de toelichting op de balans.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voor verwachte kosten inzake onderhoud van panden, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van groot onderhoud en de periode die telkens verloopt tussen de werkzaamheden van groot onderhoud, een en ander zoals blijkend uit een meerjarenonderhoudsplan. De kosten van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling**Langlopende en kortlopende schulden**

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de stichting zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden ingeschat.

Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als opbrengsten en kosten in de staat van baten en lasten verwerkt naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald.

De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en de stichting zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden worden zij verantwoord als subsidie opbrengsten. Subsidies ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensaties van de stichting voor de kosten van een actief worden systematisch in de staat van baten en lasten opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting. De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Pensioenlasten

De stichting kent voor haar werknemers een toegezegde bijdrage regeling. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het effect van hoger toekomstige pensioenpremies. De pensioenregeling is daarom verwerkt als toegezegde bijdrage regeling; alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar zijn in de jaarrekening verantwoord.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operational leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangen rente en betaalde interest wordt opgenomen onder kasstroom uit operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Bibliotheekservice Fryslân

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Gebouwen / Terreinen	Machines / Installaties	Ov. Bedrijfs- middelen	Totaal
<i>Boekwaarde per 1 januari:</i>				
Aanschafwaarde	€ 2.190.205	€ 122.733	€ 214.297	€ 2.527.235
Cumulatieve afschrijvingen	€ 1.032.573	€ 53.719	€ 153.317	€ 1.239.609
Boekwaarde per 1 januari	€ 1.157.632	€ 69.014	€ 60.980	€ 1.287.626
<i>Mutaties boekjaar:</i>				
Investeringen	€ 3.994	€ -	€ 44.344	€ 48.338
Activa in uitvoering			€ 46.193	€ 46.193
Afschrijvingen	€ 2.116	€ 15.841	€ 36.250	€ 54.207
	€ 1.878	€ -15.841	€ 54.287	€ 40.324
<i>Stand per 31 december:</i>				
Aanschafwaarde	€ 2.194.200	€ 122.733	€ 304.834	€ 2.621.767
Cumulatieve afschrijvingen	€ 1.034.689	€ 69.560	€ 189.567	€ 1.293.816
Boekwaarde per 31 december	€ 1.159.510	€ 53.173	€ 115.267	€ 1.327.951
Afschrijvingspercentages	2,5-10%	10-20%	10-20%	

Overzicht van investeringen

	Werkelijk	Begroting
Gebouwen/terreinen	€ 3.994	€ -
Machines/installaties	€ -	€ -
Computers, hard- en software	€ 66.963	€ 65.000
Kantoorinventaris	€ 23.574	€ 12.500
Totaal investeringen	€ 94.531	€ 77.500

Toelichting op de mutaties in de materiële vaste activa

Gerealiseerde investeringen hoger dan begroot. Overschrijding grotendeels vanwege extra investeringen in verband met de herinrichting van de vergaderruimtes op de begane grond en 2e verdieping.

Afschrijvingslasten lager dan begroot omdat een belangrijk deel van de investeringen pas in het vierde kwartaal van 2017 is gerealiseerd.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017*Bibliotheekservice Fryslân***ACTIVA**

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
2. Vlottende activa		
2a. Voorraden	€ 3.659	€ 4.658
2b. Debiteuren	€ 351.926	€ 333.248
Overige vorderingen	€ 32.981	€ 25.523
Rente	€ 773	€ 2.823
Omzetbelasting	<u>€ 48.818</u>	<u>€ 29.613</u>
2c. Overige vorderingen	€ 82.572	€ 57.958
Rekening Courant	€ 185.287	€ 162.481
Spaarrekening	<u>€ 493.000</u>	<u>€ 518.430</u>
2d. Liquide middelen	€ 678.287	€ 680.911
Totaal Vlottende activa	<u><u>€ 1.116.444</u></u>	<u><u>€ 1.076.775</u></u>

Toelichting op de mutaties in de vlottende activa*2b. Debiteuren*

Het debiteurensaldo bestaat voor ongeveer 86% uit vorderingen op bibliotheken in het kader van (maatwerk)dienstverlening. Een voorziening dubieuze debiteuren is niet nodig geacht.

2d. Liquide middelen

De banktegoeden worden gehouden bij de Rabobank en ABN AMRO Bank. Deze tegoeden staan ter vrije beschikking.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017*Bibliotheekservice Fryslân***PASSIVA****3. Eigen vermogen***Verloop overzicht eigen vermogen, na voorgestelde resultaatverdeling.*

	Saldo per 1-1-2017	Toevoeging	Onttrekking	Saldo per 31-12-2017
3a. Stichtingskapitaal	€ 45	€ -	€ -	€ 45
3b. Algemene Reserve	€ 758.911	€ 117.332	€ 26.171	€ 850.072
3c. Bestemmingsreserves				
Reserve Productontwikkeling	€ 123.325	€ -	€ 20.189	€ 103.135
Reserve Mobiliteit	€ 73.179	€ 35.000	€ 30.000	€ 78.179
Reserve Provinciaal Beleid	€ 18.859	€ -	€ 18.859	€ -
	€ 215.363	€ 35.000	€ 69.049	€ 181.314
Totaal eigen vermogen	€ 974.319	€ 152.332	€ 95.219	€ 1.031.431

Toelichting op de mutaties in de reserves**Algemene Reserve**

De onttrekking/dotatie aan de algemene reserve betreft het gedeelte van het exploitatieresultaat dat resteert na verwerking van de onttrekking/dotatie aan de bestemmingsreserves.

Reserve Productontwikkeling

Tot de vorming van de reserve productontwikkeling is besloten in 2011. Doelstelling van deze reserve is het financieren van de ontwikkeling van zowel bestaande als nieuwe activiteiten, producten en diensten.

In 2017 zijn een aantal extern gefinancierde projecten afgerond, waarbij per saldo de externe opbrengsten niet voldoende waren om de totale kosten te kunnen dekken. Het nadelig projectsaldo van deze projecten (totaal € 20.200) is ten laste van deze reserve gebracht. Belangrijkste project hierbij is FryskLab dat het afgelopen jaar € 24.300 aan opbrengsten tekort kwam om kostendekkend uit te komen.

Reserve Mobiliteit

De reserve mobiliteit is gevormd in 2009. Doelstelling van deze reserve is het financieren van de begeleiding van in-, door- of uitstroom van medewerkers naar een passende werkplek binnen of buiten de organisatie.

De onttrekking van € 30.000 betreft kosten in verband met het vertrek van medewerker(s). De dotatie van € 35.000 is gebaseerd op een gewenst niveau van ongeveer 3% van de directe formatiekosten.

PASSIVA

3. Eigen vermogen (Vervolg)

Reserve Provinciaal Beleid

De reserve provinciaal beleid is in 2014 gevormd en heeft als doel te fungeren als reserve voor de mogelijke over- of onderbesteding van producten en diensten die onderdeel zijn van de provinciale subsidiebeschikking.

Voor 2017 was een boekjaarsubsidie toegekend van € 3.062.200, in totaal is besteed aan subsidiabele producten conform de productafrekening € 3.107.230; per saldo € 45.030 te onttrekken aan de reserve.

Het saldo van € 18.859 per begin boekjaar is daarmee onvoldoende om de volledige onttrekking te kunnen compenseren, waardoor het verschil van € 26.171 ten laste van de algemene reserve is gebracht.

Zowel de dotatie aan de Reserve Provinciaal Beleid als de hoogte van deze reserve voldoet aan de van kracht zijnde algemene subsidievoorwaarden van de provincie Fryslân (2013).

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

Bibliotheekservice Fryslân

PASSIVA

4. Voorzieningen

Verloopoverzicht voorzieningen

	Saldo per 1-1-2017	Toevoeging	Onttrekking	Saldo per 31-12-2017
Voorziening groot onderhoud huisvesting	€ 145.233	€ 7.870	€ 600	€ 152.503
Voorziening jubilea	€ 19.190	€ 2.053	€ 3.322	€ 17.921
Totaal voorzieningen	€ 164.423	€ 9.923	€ 3.922	€ 170.424

Toelichting op de mutaties in de voorzieningen

Voorziening groot onderhoud huisvesting

Om in de exploitatie rekening te houden met de lange termijn kosten van groot onderhoud aan het pand worden jaarlijks bedragen gereserveerd om deze onderhoudskosten in de toekomst te kunnen financieren en te kunnen spreiden over de jaren. Op basis van het in 2014 herziene onderhoudsplan is de omvang van de benodigde middelen en de jaarlijkse dotatie met ingang van 2015 vastgesteld op € 7.870.

De voorziening groot onderhoud is begin 2018 geactualiseerd, rekening houdend met de doorgevoerde herinrichtingsplannen, en de jaarlijkse dotatie is met ingang van boekjaar 2018 op € 9.201 vastgesteld.

Gedurende 2017 is de voorziening belast voor een bedrag van € 600 in verband met de afronding van de herinrichting begane grond/receptie die in 2016 waren gestart. De voor 2017 geplande werkzaamheden groot onderhoud zullen in de praktijk in 2018 plaatsvinden.

Voorziening jubilea

Deze voorziening betreft de verplichtingen voor beloningen tijdens het dienstverband, die niet binnen twaalf maanden worden uitbetaald (jubileumuitkeringen). Deze voorziening is met ingang van het boekjaar 2007 opgenomen en is in het verslagjaar belast voor een jubileumuitkering aan twee medewerkers.

De voorziening is per ultimo boekjaar geactualiseerd naar de op dat moment geldende verplichting.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017*Bibliotheekservice Fryslân***PASSIVA****Vreemd vermogen****5. Langlopende schulden****Overzicht geldleningen***Geldlening verstrekt door**Type lening, jaar van afsluiting**Vervaldatum looptijd**rente %*Lening
bedragSaldo per
31-12-2016Aflossing
2017Saldo per
31-12-2017**Bank Nederlandse Gemeenten**

lineair	1993		€ 863.600	€ 178.676	€ 29.779	€ 148.897
15 juni	29 jaar	4,43%				

Bank Nederlandse Gemeenten

lineair	2003		€ 566.706	€ 178.960	€ 29.827	€ 149.133
1 oktober	19 jaar	4,45%				

Totaal			€ 357.636	€ 59.606	€ 298.030
---------------	--	--	------------------	-----------------	------------------

Aflossingsverplichtingen 2017/2018 onder kortlopende schulden			€ 59.606		€ 59.606
--	--	--	-----------------	--	-----------------

Totaal langlopende schulden			€ 298.030		€ 238.424
------------------------------------	--	--	------------------	--	------------------

Aflossingsverplichtingen 2017-2020					€ 238.424
Aflossingsverplichtingen 2021 ev					€ 0

De provincie Friesland heeft zich garant gesteld voor beide leningen.
Bibliotheekservice Fryslân heeft ten behoeve van deze leningen geen zekerheden afgegeven.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017*Bibliotheekservice Fryslân***PASSIVA**

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
6. Kortlopende schulden		
6a. Crediteuren	€ 361.047	€ 348.670
6b. Overige schulden		
<i>Schulden in verband met personeel:</i>		
Te betalen vakantiegeld	€ 97.410	€ 86.188
Saldi vakantiedagen per ultimo	€ 109.545	€ 75.196
Loonheffing / UWV afrekening	€ 113.486	€ 78.496
Pensioenfondsen	€ 73.619	€ 6.390
	<u>€ 394.060</u>	<u>€ 246.270</u>
<i>Overlopende passiva:</i>		
Vooruit ontvangen bedragen	€ 55.844	€ 99.356
Nog te betalen bedragen	€ 60.982	€ 133.907
Onderhanden werk	€ 72.577	€ 30.319
Diversen nog te betalen tbv projecten	€ -	€ 9.500
	<u>€ 189.403</u>	<u>€ 273.082</u>
<i>Aflossingsverplichtingen langlopende schulden < 1 jaar</i>	€ 59.606	€ 59.606
	€ 643.069	€ 578.959
Totaal Kortlopende schulden	<u><u>€ 1.004.116</u></u>	<u><u>€ 927.629</u></u>

Toelichting op de mutaties in de kortlopende schulden*Onderhanden werk*

Het onderhandenwerk per ultimo 2017 bestaat met name uit een drietal projecten die voor de Koninklijke Bibliotheek (€ 31.400) worden uitgevoerd en Lês No (€ 23.500).

Niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Leaseovereenkomst Friesland Lease - November 2013, contractduur 5 jaar, jaarlijkse kosten € 11.378

Leaseovereenkomst Mercedes Benz - Februari 2014, contractduur 4 jaar, jaarlijkse kosten € 19.318

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Bibliotheekservice Fryslân

	Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Jaarrekening 2016
--	----------------------	-------------------	----------------------

BATEN

Verschillen tov de begroting

7. Provinciale subsidie	€ 3.062.200	€ 3.062.200	€ 3.022.500
--------------------------------	--------------------	--------------------	--------------------

De provinciale boekjaarsubsidie van de provincie Fryslân is opgenomen conform besluit subsidieverlening boekjaar 2017-2020 dd. 10 januari 2017.

De beschikking voor de boekjaarsubsidie betreft een maximum en is conform ingediend subsidieverzoek. De definitieve vaststelling van de subsidie volgt na indiening door BSF van de aanvraag tot vaststelling van de subsidie over de periode 2017-2020. Deze dient uiterlijk 1 mei 2021 ingediend te worden.

Provinciale boekjaarsubsidie	€ 3.062.200	€ 3.062.200	€ 3.062.200
in mindering: vooruit ontvangen Boekenruil (2013)			€ -39.700
	€ 3.062.200	€ 3.062.200	€ 3.022.500

8. Opbrengst dienstverlening	€ 1.520.096	€ 1.118.593	€ 1.251.843
-------------------------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Directie & Staf: per saldo € 7.200 hoger dan begroot

Opbrengst portiafhandeling voor derden € 2.700 hoger dan begroot, daarnaast € 4.500 aan niet begrote opbrengsten advisering.

Facilitair Bedrijf: per saldo € 300.400 hoger dan begroot

Opbrengst financiële- en salarisadministratie flink hoger dan begroot als gevolg van deels uitbreiding bij bestaande partners, maar met name bij nieuwe partners (+ € 240.500 ten opzichte van de begroting). Opbrengst verhuur (opslag)ruimte € 24.400 hoger dan begroot. Opbrengst mediaverwerking € 24.600 hoger dan begroot. Opbrengst dienstverlening expeditie € 10.900 hoger dan begroot. Opbrengst P&O nagenoeg conform begroting.

ICT: per saldo € 14.000 hoger dan begroot

Maatwerk dienstverlening BicatWise € 48.600 hoger dan begroot, dienstverlening op het gebied van systeembeheer € 20.300 lager dan begroot, dienstverlening op het gebied van advies en aanschaf van IT apparatuur € 14.300 lager dan begroot.

Kennis- en Innovatiecentrum: per saldo € 79.800 hoger dan begroot

Opbrengst productontwikkeling (incl. Fries) € 46.400 hoger dan begroot, opbrengst ondersteuning educatieve programma's € 31.600 hoger dan begroot, opbrengst marketing en communicatie € 24.100 hoger dan begroot, opbrengst vormgeving en drukwerk € 13.700 lager dan begroot en opbrengst collectie- en catalogus € 7.800 lager dan begroot.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Bibliotheekservice Fryslân

	Jaarrekening 2017		Begroting 2017		Jaarrekening 2016
BATEN					
Verschillen tov de begroting					
9. Opbrengst projecten	€ 141.896		€ 213.271		€ 361.356
Overige projecten, waaronder o.a.	€ 97.288		€ 153.271		€ 97.393
- FryskLab 2017	€ 39.218				
- KB Mediawijzermakers	€ 11.245				
- Bibliotheek.nl	€ 9.520			€ 14.453	
- L ês No	€ 8.048			€ 19.679	
- Onderwijsprogramma NHL, Friesland College	€ 7.800			€ 31.555	
- KB Impact door Connectie	€ 6.323				
- KB Kennisnet Hype Cycle	€ 2.527				
- Aangepast Lezen				€ 14.170	
- 3T collectie				€ 10.389	
Vernieuwingsprojecten, waaronder o.a.	€ 44.608		€ 60.000		€ 263.963
- Leen een Fries (CH2018)	€ 43.218		€ 60.000		€ 81.983
- FryskLab 2015-2016				€ 122.150	
- de Bibliotheek op School (dBoS) - Primair Onderwijs				€ 24.972	
- de Bibliotheek op School (dBoS) - Voortgezet Onderwijs				€ 19.200	
- Provinciale Social Media Pilot				€ 16.358	
10. Overige provinciale subsidies	€ 25.000		€ 25.000		€ 25.000

Dit betreft de jaarlijkse subsidie die ontvangen wordt van de provincie Fryslân voor Tomke.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Bibliotheekservice Fryslân

	Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Jaarrekening 2016
--	----------------------	-------------------	----------------------

LASTEN

Verschillen tov de begroting

11. Personeelskosten	€ 2.954.995	€ 2.664.677	€ 2.673.628
Lonen	€ 2.091.844	€ 1.977.896	€ 1.876.222
Sociale Lasten	€ 329.665	€ 323.654	€ 292.948
Pensioenen	€ 300.513	€ 287.404	€ 270.884
Overige personeelskosten	€ 417.835	€ 348.632	€ 465.554
Af: doorbelast aan projecten	€ -184.862	€ -272.909	€ -231.981
Gemiddelde bezetting (in fte)			
Contracturen	44,18	40,64	41,13
Meer/Minder uren	0,59		-0,01
Inzet derden	3,94	5,39	4,94
Totaal	48,71	46,03	46,06
Gemiddelde bezetting per afdeling (in fte)			
Directie & Staf	4,65	4,44	4,73
Facilitair Bedrijf	21,88	19,14	19,72
ICT	9,80	9,78	10,10
Kennis- en Mediacentrum	12,38	12,67	11,52
Totaal	48,71	46,03	46,06

Fte's jaarrekening 2017 en 2016 zijn gebaseerd op de gerealiseerde urenregistratie in Afas, inclusief registratie uren derden (resp. Facilitair Bedrijf 3,03/2,21 fte, ICT geen/0,23 fte en Kennis- en Mediacentrum geen/1,78 fte) en stagiairs MBO/HBO (resp. Facilitair Bedrijf 0,91/0,67 fte en Kennis- en Mediacentrum geen/0,05 fte).

Directe salariskosten € 131.500 hoger dan begroot en kosten ingeleend personeel € 89.400 hoger dan begroot. Directe formatiekosten mede hoger vanwege het overnemen van drie medewerkers van Wellzo die niet op deze wijze in de begroting waren opgenomen. Hogere lasten ingeleend personeel grotendeels vanwege extra dienstverlening aan derden, maar tevens als gevolg van ziektevervangning.

Opleidingskosten € 21.600 hoger dan begroot, kosten Werving en Selectie € 2.700 hoger dan begroot.

Ten opzichte van vorig jaar zijn de overige personeelskosten per saldo nagenoeg conform begroting; belangrijkste verschillen lagere kosten ingeleend personeel (-/- € 77.200), gestegen reservering verlofuren (€ 20.400) en hogere opleidings- en wervingskosten (€ 20.100).

Bij de overige personeelskosten zijn de interne kosten BSF op vernieuwingsprojecten en overige projecten in mindering gebracht. Het betreft gerealiseerde uren medewerkers BSF en de opslag interne overhead (2017 totaal € 184.800; 2017 begroot totaal € 272.900; in 2016 totaal € 231.900).

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Bibliotheekservice Fryslân

Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Jaarrekening 2016
----------------------	-------------------	----------------------

LASTEN

Verschillen tov de begroting

12. Automatiseringskosten	€ 469.964	€ 490.098	€ 442.375
----------------------------------	------------------	------------------	------------------

Automatiseringskosten € 20.100 lager dan begroot. Kosten licentie en onderhoud automatisering € 21.500 lager dan begroot (met name ProQuest en AFAS waren gunstiger dan begroot), kosten e-pacity € 4.500 lager dan begroot en kosten Bicat ondersteuning € 5.900 hoger dan begroot ivm extra ondersteuning SchoolWise en gemeentelijke herindeling.

13. Kosten kennis en innovatie	€ 360.179	€ 255.323	€ 201.671
---------------------------------------	------------------	------------------	------------------

Kosten kennis en innovatie in totaal € 104.800 hoger dan begroot. Kosten marketing en communicatie € 35.500 hoger dan begroot vanwege hogere kosten voor het Moordspel en Aangepast Lezen, kosten educatieve programma's € 33.300 hoger dan begroot met name als gevolg van hogere bijdrage landelijke programma's en kosten productontwikkeling (incl. Fries) € 34.400 hoger dan begroot. Hier staan deels ook hogere opbrengsten tegenover.

14. Huisvestingskosten	€ 151.676	€ 163.895	€ 165.629
-------------------------------	------------------	------------------	------------------

Huisvestingskosten in totaal € 12.200 lager dan begroot. Kosten klein onderhoud € 7.000 lager dan begroot, kosten schoonmaak € 2.200 lager dan begroot, belastingen en heffingen € 3.400 lager dan begroot. Kosten energie en water nagenoeg conform begroting.

15. Kosten collectie en media	€ 100.078	€ 109.375	€ 103.919
--------------------------------------	------------------	------------------	------------------

Kosten collectie en media in totaal € 9.300 lager dan begroot. Kosten abonnementen en catalogus € 3.300 lager dan begroot, kosten collecties € 4.100 lager dan begroot, kosten mediaverwerking € 1.800 lager dan begroot.

16. Projectkosten	€ 333.102	€ 427.909	€ 639.322
--------------------------	------------------	------------------	------------------

Overige projecten, waaronder o.a.	€ 109.373	€ 145.271	€ 122.129
- FryskLab	€ 61.308		
- KB Mediawijzermakers	€ 9.995		
- Bibliotheek.nl	€ 8.270		€ 14.453
- Lês No	€ 7.462		€ 19.679
- Blauwe Envelop	€ 6.559		
- KB Impact door Connectie	€ 5.823		
- Verkennersgroep KEK	€ 4.593		
- Overige projecten	€ 5.364		
- Aangepast Lezen			€ 32.141
- Onderwijsprogramma NHL, Friesland College			€ 31.555
- 3T collectie			€ 18.424

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Bibliotheekservice Fryslân

	Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Jaarrekening 2016
--	------------------------------	---------------------------	------------------------------

LASTEN

Verschillen tov de begroting

16. Projectkosten (Vervolg)

Vernieuwingsprojecten Totaal	€	223.729	€	282.638	€	517.193
------------------------------	---	---------	---	---------	---	---------

w.v. 2017 Vernieuwingsprojecten (nieuw):

- Leen een Fries (CH2018)	€	89.789	€	110.000	€	111.230
- Doorontwikkeling programmering bibliotheeklabs	€	40.959	€	50.000		
- Experimenteelab / Innovatielab	€	23.866	€	59.500		
- Kwartiermakersproject "Data en delen"	€	14.300	€	10.000		
- Ontwikkelen bibliotheekprogramma meertaligheid	€	12.034	€	10.000		
- Incidentele kansen	€	9.236	€	15.000		
- Stimuleringsbudget best practices	€	9.226	€	10.000		
- Ontwikkeling onderwijsprogramma Lân fan Taal	€	6.070	€	10.000		
- Kwartiermakersproject "Meedoen"	€	5.086	€	25.000		
- Overig projecten	€	862				

w.v. 2016 Vernieuwingsprojecten (doorloop) o.a.:

- de Bibliotheek op School (dBoS) - Voortgezet Onderwijs	€	4.977			€	47.592
- Bibliotheekwerk van de toekomst	€	4.236			€	4.191
- Haalbaarheid 2016, incl. pilot Heldere taal, Pop-up bibliotheek	€	3.087			€	10.980
- FryskLab 2015-2016					€	132.350
- de Bibliotheek op School (dBoS) - Primair Onderwijs					€	61.102
- Provinciale social media pilot					€	47.623
- Basisvaardigheden					€	29.539
- Mediawijzermakers					€	24.736
- Uitrol landelijke (digitale) producten					€	17.188
- Linked Open Data (LOD)					€	15.454

De dekking voor de projectkosten van de overige- en vernieuwingsprojecten 2017 en 2016 is als volgt:

- Externe projectopbrengsten	€	141.896	€	213.271	€	361.356
- Ten laste van Reserve Productontwikkeling	€	20.189			€	25.437
- Ten laste van Reserve Provinciaal Beleid	€	-29.979	€	15.090	€	52.388
- Vernieuwingsbudget, onderdeel provinciale subsidie	€	224.548	€	224.548	€	200.141
	€	356.654	€	452.909	€	639.322

17. Afschrijvingen	€	54.207	€	75.428	€	57.601
---------------------------	----------	---------------	----------	---------------	----------	---------------

Afschrijvingen in totaal € 21.200 lager dan begroot. Gebouwen en installaties € 2.900 lager dan begroot, automatisering € 18.500 lager dan begroot vanwege relatief laat geëffectueerde investeringen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

Bibliotheekservice Fryslân

Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Jaarrekening 2016
----------------------	-------------------	----------------------

LASTEN

Verschillen tov de begroting

18. Bestuur- en organisatiekosten	€ 89.094	€ 75.300	€ 90.072
--	-----------------	-----------------	-----------------

Bestuurs- en organisatiekosten € 13.800 hoger dan begroot, de overschrijding wordt volledig veroorzaakt door hogere kosten extern advies in verband met de heroriëntatie positionering BSF.

19. Transportkosten	€ 61.052	€ 61.000	€ 55.526
----------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Transportkosten in totaal nagenoeg conform begroting. Brandstofkosten € 2.700 lager dan begroot, kosten bovenprovinciaal IBL € 2.400 hoger dan begroot.

20. Bureaunkosten	€ 62.830	€ 51.155	€ 46.400
--------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Bureaunkosten in totaal € 11.700 hoger dan begroot. Kosten drukwerkverzorging € 20.400 hoger dan begroot, kosten telefonie (vast en mobiel) € 3.700 lager dan begroot, kosten abonnementen en vakliteratuur in totaal € 2.800 lager dan begroot.

21. Administratiekosten	€ 40.747	€ 32.600	€ 30.651
--------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Administratiekosten in totaal € 8.100 hoger dan begroot. Kosten inhuur externe AFAS consultancy € 6.800 hoger dan begroot, overige kosten licht hoger dan begroot.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met belangrijke financiële gevolgen

TOELICHTING OP DE JAARREKENING 2017

Bibliotheekservice Fryslân

WNT-verantwoording 2017

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Bibliotheekservice Fryslân.

Gegevens 2017:

Naam:	Dhr. J. Malschaert
Functie:	Directeur-Bestuurder
Periode functievervulling:	1-1/31-12
Deeltijdfactor:	1,0 fte
Gewezen topfunctionaris:	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja, onbepaalde tijd
WNT maximum 2017	€ 181.000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen:	€ 107.003
Beloning betaalbaar op termijn:	€ 13.704
Totaal bezoldiging 2017:	€ 120.707

Reden waarom overschrijding is toegestaan: n.v.t.

Gegevens 2016:

Naam:	Dhr. J. Malschaert
Functie:	Directeur-Bestuurder
Periode:	1-1/31-12
Dienstverband:	1,0 fte
Gewezen topfunctionaris:	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja, onbepaalde tijd
WNT maximum 2016	€ 179.000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen:	€ 112.959
Beloning betaalbaar op termijn:	€ 13.470
Totaal bezoldiging 2016:	€ 126.429

TOELICHTING OP DE JAARREKENING 2017

Bibliotheekservice Fryslân

WNT-verantwoording 2017

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Bibliotheekservice Fryslân.

Leden Raad van Toezicht

Naam:	Dhr. Th. Piersma	Dhr. S. Kremer	Mevr. I. Rensen
Functie:	Voorzitter	Vice-Voorzitter	Lid
Periode:	1-1/31-12	1-1/31-12	1-1/31-12
WNT maximum 2017:	€ 27.150 €	18.100 €	18.100
Beloning:	€ 3.500 €	2.000 €	2.000
Reiskostenvergoeding:	€ 255 €	- €	-
Totaal bezoldiging 2017:	€ 3.755 €	2.000 €	2.000

Reden waarom overschrijding is toegestaan:

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

Totaal bezoldiging 2016: € 1.966 € 2.000 € 2.000

Naam:	Mevr. M. v.d. Werff	Dhr. J.L. Dijkstra	Dhr. J. v. Rijs
Functie:	Lid	Lid	Lid
Periode:	1-1/31-12	1-1/31-12	1-1/31-12
WNT maximum 2017:	€ 18.100 €	18.100 €	18.100
Beloning:	€ 2.000 €	2.000 €	2.000
Reiskostenvergoeding:	€ 139 €	- €	-
Totaal bezoldiging 2017:	€ 2.139 €	2.000 €	2.000

Reden waarom overschrijding is toegestaan:

n.v.t.

n.v.t.

n.v.t.

Totaal bezoldiging 2016: € 2.162 € 2.000 € 2.000

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT vermeld dienen te worden, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING 2017

Bibliotheekservice Fryslân

Vaststelling en ondertekening door bestuurder en toezichthouders

De directeur-bestuurder van Stichting Bibliotheekservice Fryslân te Leeuwarden heeft de jaarrekening 2017 vastgesteld op 7 mei 2018.

De raad van toezicht van Stichting Bibliotheekservice Fryslân te Leeuwarden heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd in de vergadering van 9 mei 2018.

Het resultaat 2017 wordt verdeeld conform de resultaatbestemming in de exploitatierekening 2017.

Leeuwarden, 17 mei 2018,

Dhr. J.F. Malschaert
Directeur-bestuurder

Dhr. Th.R. Piersma
Voorzitter Raad van Toezicht

Dhr. S. Kremer
Vicevoorzitter Raad van Toezicht

Mevr. I.M. Rensen
Lid Raad van Toezicht

Mevr. M.H.M. van der Werff
Lid Raad van Toezicht

Dhr. J.L. Dijkstra
Lid Raad van Toezicht

Dhr. J. van Rijs
Lid Raad van Toezicht

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de directie en Raad van Toezicht van Stichting Bibliotheekservice Fryslân

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Bibliotheekservice Fryslân (hierna 'de stichting') te Leeuwarden (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bibliotheekservice Fryslân per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017, in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2017;
- 2 de staat van baten en lasten over 2017; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.
- de bijlagen, zoals opgenomen op pagina 38 tot en met 40 van de jaarstukken.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' is vereist.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening ***Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening***

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 17 mei 2018
KPMG Accountants N.V.

A. van Aalsum-Jongen RA

STAAT VAN ACTIVA 2017
Bibliotheekservice Fryslân

	Jaar van aanschaf	Aanschaf waarde	Afschrijving t/m 2016	Boekwaarde 1-1-2017	% Investing 2017	Afschrijving 2017	Boekwaarde 31-12-2017
Gebouwen/terreinen							
Grond	1999	€ 136.134	€ -	€ 136.134		€ -	€ 136.134
Kantoorpand/Bedrijfshal	1999	€ 2.035.488	€ 1.025.507	€ 1.009.981	2,5	€ 151	€ 1.009.830
Herinrichting afdeling F&S	2009	€ 9.080	€ 7.066	€ 2.014	10	€ 908	€ 1.106
Herinrichting begane grond	2016/7	€ 9.503	€ -	€ 9.503	10	€ 1.394	€ 954
Aanpassing receptie	2017				10	€ 2.600	€ 103
		€ 2.190.205	€ 1.032.573	€ 1.157.632		€ 3.994	€ 2.116
							€ 1.159.510
Machines/installaties							
Koeling serverruimte	2008	€ 8.850	€ 7.376	€ 1.474	10	€ 884	€ 590
Airco serverruimte	2012	€ 7.054	€ 6.318	€ 736	20	€ 736	€ -0
Telefooncentrale	2012	€ 49.835	€ 20.378	€ 29.457	10	€ 4.984	€ 24.473
Cafitesse 2100 (3x)	2013	€ 8.411	€ 6.340	€ 2.071	20	€ 1.682	€ 389
Laadpaal elektriciteit	2013	€ 4.863	€ 3.010	€ 1.853	20	€ 973	€ 880
Beveiligingsinstallatie	2014	€ 22.100	€ 10.117	€ 11.983	20	€ 4.420	€ 7.563
Verwarmingsinstallatie	2016	€ 21.620	€ 180	€ 21.440	10	€ 2.162	€ 19.278
		€ 122.733	€ 53.719	€ 69.014		€ -	€ 15.841
							€ 53.173
Computers, hard- en software							
HP Pro Intel Celeron	2012	€ 2.812	€ 2.460	€ 352	20	€ 352	€ 0
Apple iMac (27 inch)	2012	€ 2.981	€ 2.566	€ 416	20	€ 416	€ -0
Implementatie BicatWise	2012	€ 55.000	€ 50.919	€ 4.081	20	€ 4.081	€ -0
CRX omgeving	2013	€ 115.708	€ 84.853	€ 30.856	20	€ 23.142	€ 7.714
HP Compaq Pro (10x)	2013	€ 4.928	€ 3.940	€ 988	20	€ 986	€ 2
Storage/NAS	2014	€ 5.374	€ 2.332	€ 3.042	20	€ 1.075	€ 1.967
HP Proliant server	2015	€ 15.460	€ 3.891	€ 11.569	20	€ 3.092	€ 8.477
AV-installatie vergaderzaal	2017				20	€ 7.270	€ 879
Azure koppeling Wise	2017				20	€ 13.500	€ 233
Activa in uitvoering	2017/8				20	€ 46.193	€ 46.193
sub-totaal		€ 202.264	€ 150.959	€ 51.304		€ 66.963	€ 34.256
							€ 84.011
Kantoorinventaris							
Stellingen magazijn	2011	€ 3.599	€ 1.893	€ 1.706	10	€ 360	€ 1.346
Stoelen (5x Comfort, 2x Axia)	2015	€ 3.684	€ 449	€ 3.236	10	€ 368	€ 2.868
Stoelen (3x Comfort, 5x Axia)	2016	€ 4.750	€ 15	€ 4.735	10	€ 475	€ 4.260
Stoelen (4x Axia)	2017				10	€ 2.687	€ 135
Stoelen/tafels vergaderzaal	2017				10	€ 7.845	€ 656
Stoelen/tafels 2e verdieping	2017				10	€ 13.042	€ 13.042
sub-totaal		€ 12.033	€ 2.357	€ 9.676		€ 23.574	€ 1.994
							€ 31.256
Overige bedrijfsmiddelen							
		€ 214.297	€ 153.317	€ 60.980		€ 90.537	€ 36.250
							€ 115.267
Totaal materiële vaste activa		€ 2.527.235	€ 1.239.609	€ 1.287.626		€ 94.531	€ 54.207
							€ 1.327.951

PROVINCIALE SUBSIDIEVERANTWOORDING 2017

Bibliotheekservice Fryslân

Overzicht kosten en opbrengsten per product									
Product	Totale kosten	Personeelskosten	Product-kosten	Indirecte kosten		Totale opbrengsten	Opbrengsten uit product	Product-afrekening subsidie '17	Product-begroting subsidie '17
Productgroep: Netwerkbinding									
Netwerkbeleid	€ 292.486	€ 212.525	€ 29.997	€ 49.964		€ 292.486	€ 4.578	€ 287.908	€ 290.384
Netwerkinfrastructuur	€ 415.238	€ 234.292	€ 109.479	€ 71.467		€ 415.238	€ -	€ 415.238	€ 452.260
Totaal: Productgroep Netwerkbinding	€ 707.724	€ 446.817	€ 139.476	€ 121.431		€ 707.724	€ 4.578	€ 703.146	€ 742.644
Productgroep: IBL, collectie en media									
Expeditie	€ 354.189	€ 199.032	€ 65.395	€ 89.762		€ 354.189	€ 16.206	€ 337.983	€ 388.004
(Centrale) catalogus en collectie	€ 289.541	€ 115.948	€ 123.833	€ 49.760		€ 289.541	€ 2.312	€ 287.229	€ 276.994
Totaal: Productgroep IBL, collectie en media	€ 643.730	€ 314.980	€ 189.228	€ 139.522		€ 643.730	€ 18.518	€ 625.212	€ 664.998
Productgroep: Innovatie en ontwikkeling									
Kennisdeling en informatie	€ 212.796	€ 140.331	€ 35.766	€ 36.698		€ 212.796	€ 792	€ 212.004	€ 214.863
Wise beheer (techniek en systeem)	€ 588.806	€ 186.484	€ 301.091	€ 101.232		€ 588.806	€ -	€ 588.806	€ 578.709
Marketing en Communicatie	€ 200.822	€ 108.372	€ 58.336	€ 34.114		€ 200.822	€ 44.064	€ 156.758	€ 144.178
(Digitale) Productontwikkeling	€ 257.493	€ 206.113	€ 7.063	€ 44.317		€ 257.493	€ 23.603	€ 233.891	€ 167.986
Innovatieprojecten	€ 250.258	€ 102.981	€ 104.038	€ 43.239		€ 250.258	€ 45.308	€ 204.950	€ 241.919
Totaal: Productgroep Innovatie en ontwikkeling	€ 1.510.176	€ 744.281	€ 506.294	€ 259.601		€ 1.510.176	€ 113.767	€ 1.396.409	€ 1.347.655
Productgroep: (Meer)taligheid en Fries									
Taalontwikkeling en meertaligheid	€ 461.605	€ 177.032	€ 205.126	€ 79.447		€ 461.605	€ 109.142	€ 352.463	€ 276.903
Frysk Muzyk Argyf	€ 30.000	€ -	€ 30.000	€ -		€ 30.000	€ -	€ 30.000	€ 30.000
Tomke	€ 51.184	€ 7.591	€ 40.986	€ 2.607		€ 51.184	€ 51.184	€ -	€ -
Totaal: Productgroep (Meer)taligheid en Fries	€ 542.789	€ 184.623	€ 276.112	€ 82.055		€ 542.789	€ 160.326	€ 382.463	€ 306.903
Niet-subsidiabele producten									
Totaal: Dienstverlening instellingen	€ 1.241.683	€ 816.109	€ 229.077	€ 196.496		€ 1.343.827	€ 1.343.827	€ -	€ -
Totaal	€ 4.646.102	€ 2.506.810	€ 1.340.186	€ 799.105		€ 4.748.246	€ 1.641.016	€ 3.107.230	€ 3.062.200

Aansluiting Provinciale Subsidieverantwoording op Exploitatieresultaat organisatie:

Totale productopbrengsten	€	4.748.246
Totale productkosten	€	<u>4.646.103</u>

Resultaat op productniveau € **102.143**

Ontvangen provinciale subsidie	€	3.062.200
Besteed op subsidiabele producten	€	<u>3.107.230</u>

Resultaat op provinciale subsidieproducten € **-45.030**

Exploitatieresultaat € **57.113**